

College van B&W en de Gemeenteraad van de gemeente Kaag en Braassem
Westeinde 1
2371 AS Roelofarendsveen

Betreft: RES 1.0

Rijpwetering, 3 mei 2021

Geachte college, geachte raadsleden,

Bij deze refereer ik aan de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) van april 2021.
Ik behoud mij het recht voor dit schrijven aan te vullen en verder te formaliseren.
U kunt dit schrijven meerledig opvatten; als appèl, zienswijze of bezwaar (in eerste aanleg, met nadere gronden later aan te vullen).

Met belangstelling – maar ook met enige verbazing – heb ik kennis genomen van de RES 1.0, die u op 17 mei a.s. inhoudelijk gaat bespreken en waarover u op 31 mei een besluit gaat nemen.
Middels dit schrijven richt ik mij voornamelijk specifiek tot u met betrekking tot hoofdstuk 6 ‘Elektriciteit’ en de zoeklocaties voor windturbines vanuit het elektriciteitsnetwerk, de ruimtelijke kwaliteit en het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak”.
De huidige zoeklocaties voor windturbines zijn aangegeven in Bijlage 6.6 (RES 1.0-kaart).

Op de RES 1.0-kaart is te zien dat de gehele A4-corridor nadrukkelijk in beeld is als zoeklocatie voor windturbines. Afgezien van het feit dat daarmee het open landschap tussen de Kagerplassen en het Braassemermeer in tweeën wordt gesneden, is dit maatschappelijk gezien volkomen onverantwoord en het is onbegrijpelijk dat deze zoeklocatie in de RES 1.0 overeind is gebleven.

De inwoners van Rijpwetering en Nieuwe Wetering zijn de afgelopen decennia geconfronteerd met diverse infrastructurele projecten – veelal geïnitieerd vanuit een Rijksoverheidsopgave – waarvan zij de negatieve effecten op de leefomgeving, natuur en gezondheid (hebben) moeten accepteren.
Onderstaand een beknopt resumé:

1) De A4.

Ten gevolge van de toenemende mobiliteit en het direct daaraan verbonden autobezit, is de A4 in diverse fases verbreed. Dit proces is nog steeds gaande. Inmiddels worden de voorbereidingen getroffen voor de uitbreiding van het Ringvaart-aquaduct in westelijke richting, om nog meer ruimte te kunnen bieden aan het almaar toenemende autoverkeer. Dit betekent (wederom) een toename van geluidhinder en de uitstoot van fijnstof.
Als inwoner van Rijpwetering kan ik u melden, dat het geluid van de A4 als achtergrondruis altijd hoorbaar is.

Daarnaast is het met name in de ochtend- en avondspits dermate druk op de A4, dat de provinciale weg N445 door velen dankbaar als sluiproute wordt gebruikt, hetgeen een lange stoet aan autoverkeer door het polderlandschap oplevert. De geluidhinder komt daarmee steeds dichterbij de woonomgeving. De aanslag op de natuur is groot. Het aantal hazen (dit jaar voor het eerst op de rode lijst geplaatst!) en vogels dat op de provinciale weg wordt doodgereden is schrikbarend.

2) De HSL.

Omdat 'het bundelen van infrastructuur' telkenmale één van de winnende argumenten blijkt te zijn, is evenwijdig aan de A4 het HSL-traject aangelegd. Hierbij werden gemakshalve uit kostenoverweging de noodzakelijke trillingsdempers onder de railfundatie uit het ontwerp wegbezuinigd, waardoor de vooraf vastgestelde geluidnormen ruimschoots worden overschreden.

Met lapmiddelen zoals het slijpen van de rails, of het plaatsen van extra geluidschermen, wordt getracht de geluidsoverlast te verzachten, maar deze maatregelen ressorteren geen effect. Het geluid van een over het HSL-traject rijdende trein daalt tot honderden meters achter de geluidschermen in het landschap neer en klinkt harder dan dat van een overkomend vliegtuig. Dat brengt mij bij het volgende punt:

3) Schiphol.

De eerder genoemde toenemende mobiliteit beperkt zich niet uitsluitend tot het wegverkeer. De wereld als geheel is aanmerkelijk 'kleiner' geworden, hetgeen geresulteerd heeft in de groei van Schiphol. Dat uit zich vanzelfsprekend in een toename van het aantal vliegbewegingen, waarvan de aanvliegroutes van en naar Schiphol over de dorpskernen gaan. Het is een illusie te veronderstellen dat de piloten zich conformeren aan een route over het open polderlandschap. Ik hoef u niet uit leggen dat dit aanzienlijke geluidsoverlast met zich meebrengt.

4) 380 kV-noordring.

En of de toenemende overlast nog niet genoeg is (geweest), kwam daar vervolgens de noodzaak van een 380 kV-verbinding bij. De impact van deze nieuwe hoogspanningsmasten in het landschap is groot en in de MER beoordeeld als 'zeer negatief'.

Er gaat een langdurig traject van start om weloverwogen keuzes te maken, waar en hoe het tracé ingepast dient te worden. Het is al snel duidelijk dat 'het bundelen van infrastructuur' opnieuw het toverwoord is, dus krijgen de inwoners van Rijpwetering en Nieuwe Wetering wederom met de nadelige effecten van een nieuw infrastructureel Rijksoverheidsplan te maken. Horizonvervuiling, aantasting van het open polderlandschap en de directe woonomgeving en de mogelijke negatieve effecten van elektromagnetische straling zijn de directe bedreigingen waarmee de inwoners geconfronteerd worden.

Uiteindelijk wordt er een compromis over het tracé-besluit bereikt, waarbij de negatieve effecten worden geminimaliseerd door het 380 kV-tracé over een lengte van 5 km ondergronds aan te brengen; in noordelijke richting vanaf Rijpwetering tot net na de Ringvaart.

De toenmalige minister drs. M.J.M. Verhagen motiveert dit op 29 april 2011 op ondubbelzinnige wijze aan de Tweede Kamer :

“Het ondergrondse traject is beperkt tot het gedeelte van het Groene Hart van Rijpwetering naar de Zuidelijke Ringvaart waar sprake zou zijn van een nieuwe doorsnijding van dit Nationale Landschap, er is hier geen combinatie mogelijk met een 150 kV verbinding of bundeling met bestaande infrastructuur. De A4 en de HSL liggen weliswaar in dit gebied, echter bundeling is niet mogelijk vanwege de woonbebouwing van Nieuwe Wetering. De leefomgeving van de mensen van de woonkern van Nieuwe Wetering en het bebouwingslint van Rijpwetering hebben een doorslaggevende rol gespeeld bij deze afweging. Eerder hebben bewoners in dit gebied te maken gehad met twee andere rijksprojecten, namelijk de verbreding van de A4 en de aanleg van de HSL. Door de hoogspanningsverbinding bovengronds aan te leggen, komt Nieuwe Wetering ingeklemd te liggen. Als laatste heeft een bovengrondse verbinding hier invloed op de kwetsbaarheid van het vogel en weidegebied van de Kagerplassen. Bovenstaand afwegingskader en de keuzes die gemaakt zijn in de Zuidring hebben ook de toets van de Raad van State doorstaan. Ik zie dan ook geen mogelijkheid om hiervan af te wijken, dit zou ook richting bewoners in de Zuidring en Nieuwe Wetering en Rijpwetering niet redelijk zijn.”

Ofwel: Aantasting van de leefomgeving en natuur in en rondom Rijpwetering en Nieuwe Wetering is niet redelijk. Dit argument was zelfs zo sterk, dat dit van doorslaggevende aard was. Er was geen mogelijkheid hiervan af te wijken. Dit afwegingskader heeft zelfs de toets van de Raad van State doorstaan.

... en toch staan de masten er. Bovengronds.

Slechts een paar weken na de bekendmaking van het tracébesluit wordt er op 9 juni 2011 door de Tweede Kamer hoogverraad gepleegd en worden in een onderhands handjeklap met de gemeente Haarlemmermeer en Schiphol de ondergrondse kilometers tracé aan Hoofddorp toegewezen. Een klap in het gezicht van de inwoners van Rijpwetering en Nieuwe Wetering, die op ongelofelijke wijze zijn geschoffeerd. Ondanks alle beloftes, toezeggingen en zelfs een formele handtekening onder het tracébesluit, blijven zij wederom achter met een woonomgeving die opnieuw verder is aangetast.

Van de beloofde landschappelijke compensatiemaatregelen als pleister op de wonde komt vervolgens niets terecht.

Sterker nog: De gemeente Kaag en Braassem vestigt op 29 juni 2020 voorkeursrecht op de driehoek tussen tussen de Ripselaan, N445 en de Korte Dwarsweg met als doel industrieterrein Veenderveld uit te kunnen breiden. Terwijl dit gebied nota bene in de omgevingsvisie wordt aangemerkt als waardevolle droogmakerij⁽¹⁾.

Wanneer dit voorkeursrecht zou leiden tot een natuurproject dat zich laat meten met bijvoorbeeld het recente uitwerkingsplan in de Boterhuispolder te Leiderdorp had ik het nog kunnen begrijpen, maar de huidige initiatieven waarop wordt ingezet, komen over als volledig onbegrip jegens de inwoners.

(1) Omgevingsvisie: Wat wil de gemeente Kaag en Braassem bereiken?

- Het primaire grondgebruik landbouw, zowel akkerbouw en veeteelt, behouden en stimuleren.

- Het herstellen, versterken/verbeteren en/of vergroten van de voor het gebied kenmerkende biodiversiteit.

En dan is daar de RES 1.0-kaart met het volgende geplande project, waarvan de bewoners van Rijpwetering en Nieuwe Wetering straks opnieuw de dupe zijn:

5) Windturbines.

Feitelijk begint hiermee het hele 380 kV-circus weer van voor af aan:

- Wederom is het uitgangspunt 'bundelen van de infrastructuur'
- Wederom gaat het over het plaatsen van beeldbepalende objecten die een zeer negatieve impact op de leefomgeving en natuur hebben.

Ter herinnering: Onderstaand fragment is genomen uit de "MER Randstand 380 kV Beverwijk-Bleiswijk Achtergronddocument Landschap en Cultuurhistorie".

Waarom wordt de A4-corridor überhaupt als zoeklocatie beschouwd? Er is reeds uitvoerig onderzoek gedaan naar de impact van 'hoge elementen' in het veenweidelandschap.

Wat is er niet duidelijk aan de conclusie: 'zeer negatief--'?

De windturbines waarvoor nu naar een locatie gezocht wordt, zijn wat omvang en hoogte betreft nog groter dan de HSL-masten, waarvoor de MER is verricht.

Daarnaast zijn het geen statische, maar dynamische objecten die – niet uitsluitend door hun aanwezigheid, maar ook door hun beweging –, het negatieve effect op de omgeving versterken.

Veenweide en infrastructuur Nieuwe Wetering

In dit deels zeer open veenweidegebied, waar nog geen hoogspanningsverbinding aanwezig is en bestaande infrastructuur maar een beperkte ruimtelijke invloed kent, heeft het alternatief 'Bundeling Infra Basisalternatief' ondanks de bundeling met de HSL en de A4 een zeer negatief effect op de gebiedskarakteristiek. De 380 kV lijn is een infrastructuurelement met een geheel ander karakter dan de infrastructuur waarmee gebundeld wordt. De lijn vormt een hoog element, dat door de grote openheid vanuit vrijwel iedere positie zichtbaar is. Bovendien vormt de lijn als technisch element een scherp contrast met het groene en landelijke karakter van het gebied.

Het relatief rustige verloop van de lijn als gevolg van het ontbreken van grote afwijkingen is gunstig omdat de beïnvloeding hierdoor beperkt wordt. Daardoor heeft de lijn als landschapselement relatief gezien geen nadrukkelijk karakter. In de directe nabijheid van de lijn en gezien vanaf de infrastructuur waarmee gebundeld is, zijn afwijkingen wel nadrukkelijk ervaarbaar.

Niet alleen de zichtbaarheid en het karakter van de lijn beïnvloeden de gebiedskarakteristiek, ook treedt een verschuiving in de landschappelijke accenten op. Dat wil zeggen dat de verticale elementen die nu mede het landschapsbeeld en het landschappelijke karakter bepalen (met name molens en kerktorens) concurrentie gaan ondervinden van de aanzienlijk hogere masten van de hoogspanningsverbinding. Hierdoor verliezen de huidige verticale elementen deels hun betekenis voor het landschappelijke karakter.

Door het scherpe contrast met het karakter van het gebied en de voor het landschap bepalende elementen en de grote zichtbaarheid, wordt het effect op de gebiedskarakteristiek als zeer negatief beoordeeld.

Deelbeoordeling Beïnvloeding gebiedskarakteristiek Veenweide en infrastructuur Nieuwe Wetering

Ze~~er~~ negatief: --

Hoe kan het zijn, dat na de eerdere erkenning door de Rijksoverheid dat de inwoners van Rijpwetering en Nieuwe Wetering 'hun portie inmiddels wel gehad hebben', de constatering dat de confrontatie met grote, nieuwe infrastructurele projecten met grote impact op de woon- en leefomgeving niet redelijk is en de grove schending van afspraken en toezeggingen, waardoor dit toch gebeurd is, er nu een RES 1.0-kaart ter tafel ligt met zoeklocaties voor windturbines die de eerder genoemde redelijkheid- en billijkheidsprincipes met voeten treedt?

Het begint erop te lijken dat de inwoners van de aan de infrastructurele 'bundel' gelegen dorpen als derderangs burgers beschouwd worden, die alles maar moeten laten welgevalen en waarvan zonder pardon de leef- en woonomgeving mag worden aangetast, zonder enige rekening te houden met fysieke en mentale gezondheidsaspecten die dit tot gevolg heeft. Het is misschien eenvoudig gezegd, maar daarom zeker niet minder betekenisvol:

Wij wonen hier!

Dit is voor ons een plaats waar we fijn willen leven, tot rust komen en ons thuis voelen.

- Hoeveel geluidsoverlast van het wegverkeer moeten we nog accepteren (in de wetenschap dat de verkeersdruk alleen maar toeneemt)?
- Hoeveel geluidsoverlast van de HSL (in de wetenschap dat de dienstregeling alleen maar intensiveert)?
- Hoeveel fijnstof van uitlaatgassen, bandenslijtage, koperdeeltjes van de bovenleidingen?
- Hoeveel nadelige effecten van de elektromagnetische velden van HSL en 380 kV?
- Hoeveel geluidsoverlast van het vliegverkeer (in de wetenschap dat Schiphol alleen maar verder zal groeien en het aantal vliegbewegingen zal toenemen)?

Vindt u het dan werkelijk acceptabel dat het zoekgebied voor windturbines op de RES 1.0-kaart er nog een schepje bovenop doet met:

- Een vernietiging van het monumentale open polder-/veenweidelandschap?
- Enorme horizonvervuiling door objecten die niet in het landschap thuishoren?
- Overlast ten gevolge van het aerodynamisch geluid van de rotorbladen?
- Overlast ten gevolge van het niet hoorbare, maar wel degelijk aanwezige laagfrequente geluid waarvan steeds meer mensen last blijken te hebben?
- Slagschaduwen?
- Waardevermindering van onze huizen?

U kunt niet anders dan het er mee eens zijn, dat dit een veel te grote aantasting van de leefomgeving behelst.

En voordat u ageert dat negatieve effecten op de gezondheid (nog) niet aantoonbaar gelinkt kunnen worden aan de diverse vormen van overlast: Dat hebben de bewoners rondom Tata-staal in IJmuiden ook jarenlang te horen gekregen.

Bent u bereid de verantwoordelijkheid voor het gebied rondom de A4-corridor op u te nemen?

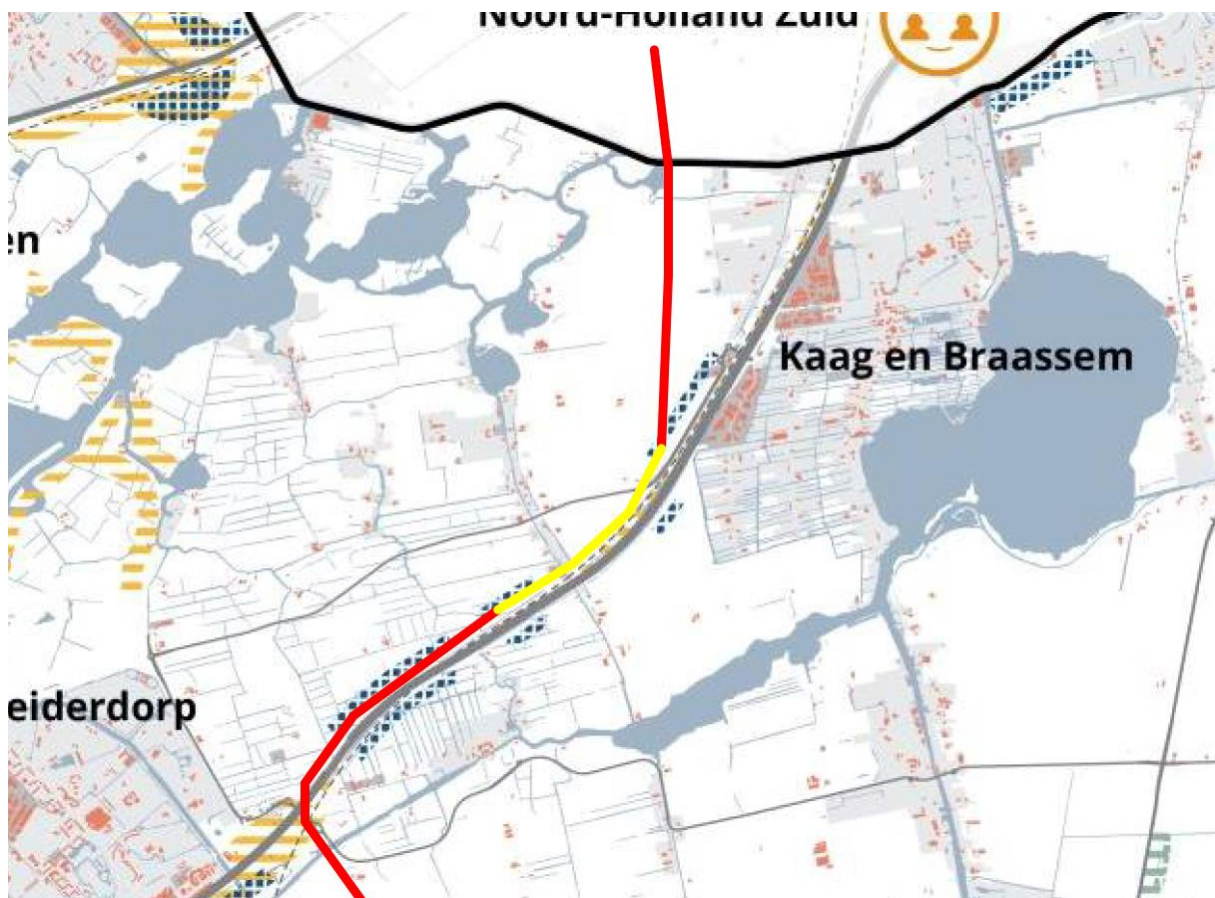
Terug naar de RES 1.0-kaart.

Ik heb de kaart aangevuld met het 380 kV-tracé. Een beetje slordig dat dit grootste beeldbepalende landschapselement (in negatieve zin) niet op de kaart staat aangegeven.

Wanneer de afzonderlijke zoekgebieden langs de A4-corridor in oenschouw worden genomen, constateer ik het volgende:

In de brief van de Vereniging tot behoud van het open landschap van Kaag en Braassem e.o. d.d. 26 april 2021 wordt aangegeven dat het gebied ten oosten van de A4 gespaard wordt.

Mocht dat inderdaad het geval zijn, dan resteert een 3-tal zoekgebieden aan de westkant van de A4 in de Blauwe Polder.

Voor de meest zuidelijke zoeklocatie geldt dat de ingetekende ruimte reeds wordt ingenomen door het 380 kV-tracé. Met een gemiddelde rotorbladlengte van 65 meter en voldoende veiligheidsmarge ten opzichte van de hoogspanningsleidingen, betekent dit dat de windturbines veel verder in de polder komen te staan dan de kaart suggereert en dat de aantasting van het open landschap veel groter is dan men doet voorkomen. Windturbines op deze locatie vormen (samen met de hoogspanningsleidingen) een honderden meters hoge onneembare barrière voor vogels die tussen de polders en plassen gelegen aan oost- en westzijde van de A4, willen oversteken.

Het is absurd dat natuur- en vogelwerkgroepen (o.a. Vanade, Groen Licht, Weidevogelwacht, Land van Ons) hun uiterste best doen om het steeds verder afnemende en kwetsbare weidevogelbestand te beschermen, terwijl windturbines op deze locatie talloze vogelslachtoffers zullen maken.

Daarnaast is het aannemelijk te veronderstellen dat de windturbines een negatieve invloed op de veestapel (maneges, boerderijen) zullen hebben, die gebruik maakt van de veenweidegrond. De impact op de monumentale Blauwe Molen is desastreus.

Voor de middelste zoeklocatie: Deze ligt ingeklemd tussen het stijppunt van het 380 kV-tracé en het bebouwingslint van Rijpwetering. De kortste afstand van deze zoeklocatie tot het bebouwingslint is nog geen 200 meter! Ter vergelijking: Om negatieve effecten op de leefomgeving en gezondheid te beperken, hanteert Duitsland een minimum afstand van 10x de maximale rotorbladhoogte tot aan de bebouwde kom. Dat betekent al gauw een afstand van 1,5 tot 2 kilometer.

Het verloop van de zonnestand rondom deze zoeklocatie betekent met zonnig weer een dag lang slagschaduw op het dorpslint. Dat is wettelijk niet toegestaan.

Het is een raadsel op welke grond dit als realistisch zoekgebied de RES 1.0-kaart heeft gehaald.

De meest noordelijke zoeklocatie geeft een bundeling aan met de A4 en het HSL-tracé.

Dat is vreemd: Voor het 380 kV-tracé was destijds geen bundeling mogelijk in verband met het aanwezige dorpslint van Nieuwe Wetering en de aanwezige CO₂- en aardgasleidingen in de grond. Daarnaast is het van onbehoorlijk gedrag om dit überhaupt als zoeklocatie voor te stellen. Staat u werkelijk toe dat de inwoners van Nieuwe Wetering, bij wie het 380 kV-debacle nog vers in het geheugen gegrift staat en die door onbehoorlijk bestuur nu ingeklemd zijn komen te zitten tussen twee hoogspanningstrajecten, hun dorp aan de kopzijde zien worden afgesloten door een rij windturbines, waarvan de zoeklocatie staat ingetekend op een afstand van nog geen 400 meter?

Ik ben niet de enige die deze mening is toegedaan.

Graag maak ik u er op attent dat ik de open brief van de Vereniging tot behoud van het open landschap van Kaag en Braassem e.o. d.d. 26 april 2021 inzake de RES volledig onderschrijf en hun standpunten steun. Zij hebben op deskundige wijze gefocust op de landschapsargumenten en aangegeven waarom windturbines langs de A4-corridor niet wenselijk zijn.

Gelieve hun schrijven te zien als ondersteuning van de door mij aangevoerde argumenten die voorsnogen een meer maatschappelijk c.q. draagvlak karakter hebben.

Ik wil benadrukken dat ik geen tegenstander ben van duurzame (wind)energie. Ik onderschrijf het nut en de noodzaak van een energietransitie, daar de voorraad fossiele brandstof eindig is. Maar er zijn meerdere wegen naar Rome en windturbines vormen niet noodzakelijkerwijs het pad dat bewandeld moet worden.

Bovendien zijn er meer zaken belangrijk in het leven naast de zorgen omtrent klimaatverandering en de invulling die aan de energietransitie gegeven moet worden. Gelet op de berichtgeving in de media, lijkt dat soms moeilijk te geloven.

Ik denk daarbij aan: levensgeluk, plezier, rust, vrijheid, ontspanning, genieten. In het drukke leven van alledag heeft iedereen daar behoefte aan.

Die zaken zijn onlosmakelijk verbonden met de plek waar we dit hopen te vinden en dat is heel vaak thuis. Het is natuurlijk onvermijdelijk dat in een land dat steeds voller en drukker wordt, de leefomgeving aan verandering onderhevig is. Dat wil ik best accepteren, maar er zijn grenzen.

In Rijkpwetering en Nieuwe Wetering is die grens bereikt en met de aanleg van het 380 kV-tracé al ruimschoots overschreden. Laat ons alstublieft genieten van wat nu nog rest aan die mooie stukken veenweide en droogmakerij 'achter de draden'. Laten we deze polders met zijn allen koesteren. De aantrekkingskracht van dit gebied op wandelaars, fietsers, watersporters en natuurliefhebbers is ontzettend groot.

De komst van windturbines langs de A4-corridor tussen Kagerplassen en Braassemermeer zou een einde maken aan dit prachtige natuurgebied, waarvoor zo velen zich inzetten.

Voorgoed verdwenen voor toekomstige generaties.

Voor de bewoners, die inmiddels beter verdienen en recht hebben op meer redelijkheid en billijkheid na alles wat zij reeds hebben moeten accepteren, zou de komst van windturbines zo dicht bij het dorp waar zij van houden een nieuwe klap in het gezicht zijn en ongelofelijk veel pijn doen. Wanneer het gaat om het nemen van maatschappelijk verantwoorde besluiten, waarbij het verkrijgen van draagvlak één van de bindende voorwaarden is, is het in overweging nemen van de zoeklocaties voor windturbines langs de A4-corridor geen optie.

Daarnaast past behoud van dit prachtige gebied geheel binnen de gemeentelijke ambities om van Kaag en Braassem een recreatiegemeente te maken. Dat kan hand-in-hand met het verwezenlijken van de duurzaamheidsambities, mits de juiste keuzes gemaakt worden.

Laten we accepteren dat windturbines gewoonweg niet passen op de zoeklocaties in het open veenweidegebied en de droogmakerijen.

Laten we er alles aan doen om het landschap intact laten, de landschapswaarden conform de omgevingsvisie te eerbiedigen en het Nationale Landschap het Groene Hart te sparen.

Laten we zoeken naar alternatieven:

Participeer als gemeente in een windmolenpark elders (op zee).

Zoek naar windturbinelocaties waarvan de maatschappelijke en landschappelijke impact veel minder groot is.

Zet in op zonne-energie. Er zijn nog ontelbare vierkante meters bedrijfs- en kantoordaken, stallen en schuren beschikbaar.

Wat te denken van de duizenden(!) vierkante meters glazen geluidscherm langs de A4 en HSL, waarvan een groot zonnepark gemaakt kan worden door de (toch al met graffiti vervuilde) glazen panelen uit te wisselen voor zonnepanelen? Daar hoeft geen landbouw of weidegrond voor te worden opgeofferd.

En zijn alle opties voor aardwarmte reeds onderzocht?

De gemeente Kaag en Braassem heeft bewust gekozen voor een logo waarin de historische molens, het water en het groen centraal staan. Met de komst van windturbines binnen de gemeentegrenzen worden deze drie krachtige kernwaarden op dusdanige manier geweld aangedaan, dat dit niet meer te verantwoorden valt. Het is toch niet teveel gevraagd om voor behoud van deze gemeentelijke kernwaarden en identiteit te vechten? Is dat niet waar we zo trots op zijn?

Ik zou derhalve een zeer dringend beroep willen doen op het college van B&W en de gemeenteraad van Kaag en Braassem om deze ronde de bewoners van Rijpwetering en Nieuwe Wetering wel te ontzien, hun woon- en leefomgeving niet verder aan te tasten en de huidige zoeklocaties voor windturbines langs de A4-corridor af te wijzen. Het is uw taak als *gemeentebtenaren* (de Engelsen hebben daar een prachtig woord voor: *'civil servants'*) als dienaar van de burger op te komen voor hun belangen bij de vraagstukken waarvoor u als gemeente vanuit andere overheden gesteld wordt.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted] Rijpwetering

[Redacted]